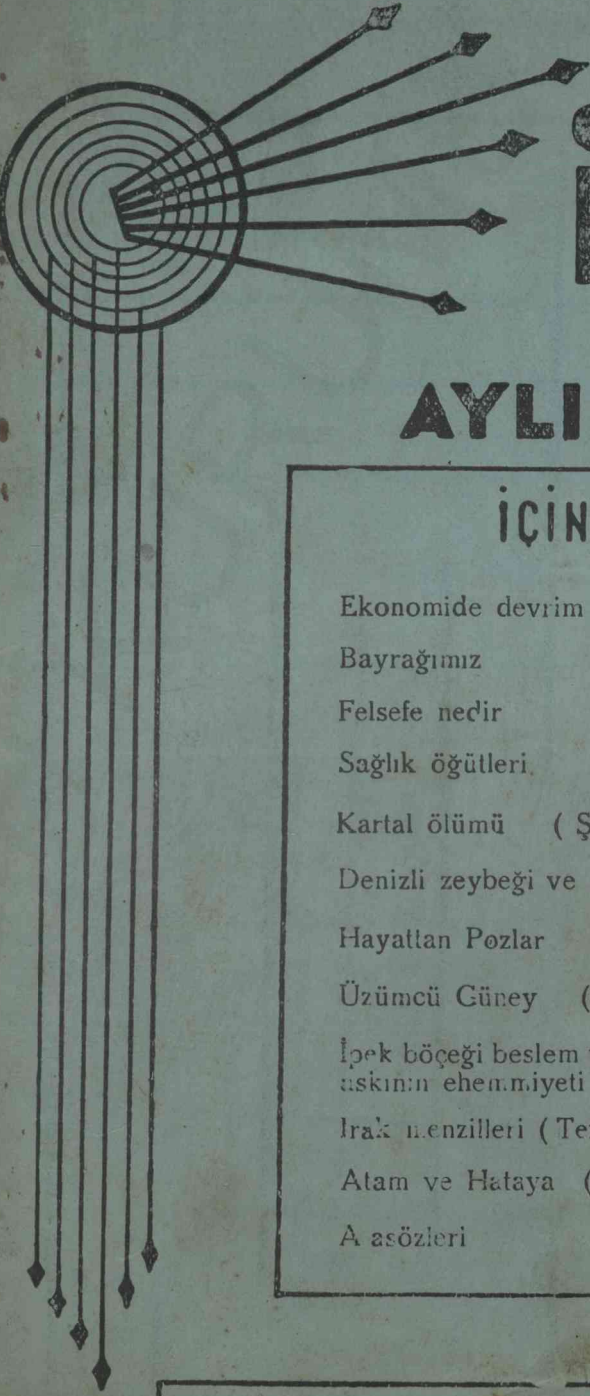

İNANÇ

AYLIK DERGİ

İÇİNDEKİLER

Ekonomide devrim	: Ş. Acuner
Bayrağımız	: Fehmi Erdoğan
Felsefe nedir	: G. Şarman
Sağlık öğütleri	: Dr. O. Nuri Artam
Kartal ölümü (Şiir)	: E. Tuğal
Denizli zeybeği ve Horon	: Fehmi Erdoğan
Hayattan Pozlar	: Zeki Ülkü
Üzümcü Güney (Şiir)	: Lüfi Ayhan
İpek böceği beslem usulünde/ askının ehemmiyeti	(Akif Tunç
Irak menzilleri (Tefrika)	: Ata Lutfi Özdil
Atam ve Hataya (Şiir)	: C. Oğuztan
A sözleri	:

SAYI

10

DENİZLİ

HALKEVİ

CUMHURİYET BASIMEVİ — DENİZLİ

İNANÇ

AYLIK HALKEVİ DERGİSİ

SAYI : 10

1 nci KÂNUN 1937

İMTİYAZ SAHİBİ : ETEM MUTLU

Ekonomide Devrim.

Hafızanızı canlandıracak olursanız, yıllarca evvel, yurdumuzun binbir hâdiseye sahne olduğunu, ulusumuzun dahi yurdun iç ve dışında bir çok tehlikelerle çarpıştığını görürsünüz.

Türk Ulusunun birleşik vicdan ve iradesinin sosyal bir sembolü olan ATATÜRK bütün bu savaşlarda siyasi istiklâl ve egemenliğimizi kurtardı.

Zaferle biten bu savaş başlangıçta siyasal bir mahiyette idi. Fakat bu kalkınma, bu ulusal galeyan ve heyecan sosyetemizin her cephesine şamil oldu. Türk sosyal bünyesini, Türk sosyetesini tamamen değiştiren, istihaleye uğratan dinamik bir tesir yaptı.

Bu tarihten itibaren, Türk sosyetesinde bir çok devrimler değişiklikler oluyor. Bir sosyetede vukua gelen devrimlerin elbette, yalnız siyasal ve sosyal alana münhasır kalmayacağı tabiidir.

Netekim teknik ve ekonomi yaşayışımızda da bu devrimin hamlelerini görüyoruz.

Yurdun her köşesinde Halkevlerimizin rehberliğile yapılan ekonomi arttırma yıldönümleri, yerli mallar, sergisi biriktirme ek,onomiye verilen önemi bize açık bir surette anlatmaktadır.

14 yıldanberi cumhuriyetçiliği; devletçiliği, lâiklik ve halkçılığı prensip olarak kabul eden Kamâlist rejim; bütün bu mefhumları kitap sayfalarından değil, hakiki hayattan canlı, şe'niyetlerden almıştır.

Bu prensipler , ölü ve mücerret klişe olmaktan , söz ve teori alanında kalmaktan ziyade yaşayışın en derin yerlerine kadar kök salan realitelerdir. Kalkınma hamleleriyle bizde (söz ve teori) çerçevesi içerisinden çıkarak iş, metot ve faaliyettein engin alanına atılmış bulunmaktayız.

Türk devleti , hâkimiyetini millî ve sosyal menbalardan aldığı tarihten itibaren vazifelerini de ulusal yaşayışa uygun olarak tanzim ve tertip etmeğe ve yükseltmeğe başlamıştır.

Bu gün, gün geçtikçe ulusal bir mahiyet alan devletçilik , önce mevcut tabii vazifeleri arasına (ekonomik) vazifeleide katmış bulunuyor.

Devletin ulusal bir çehre iktisap ederek bütün ekonomi ve endüstri işlerini üzerine alması ve başarması tamamen ilmî ve sosyolojik bir zarurettten başka bir şey değildir .

Türk Ulusu, Lozan Muahedesile siyasal istiklâlini kazandığı yıldan beri ekonomi oluşunda en yüksek nümunesini vermeğe çalışmaktadır.

Yurdumuzda, yakın zamanlarda başlayan ekonomik faaliyetlerle sınaileşme tarihini gözden geçirecek olursak bu tarihi bir kaç merhalede hulâsa etmek mümkün olur:

Bu merhalelerden biri garpta klâsik (Liberalizm) e benzeyen bir harekettir ki, devletin himayesi altına giren özel , şahsi teşbbüslere inhisar eder.

Bu merhalede (Teşviki senayi) kanunu ve bunun verdiği muafiyetlerle devletin himayesi, bu alanda müsait bir havanın yaratılmasına, bu suretle sanayi ve ekonominin kısmen inkişafına sebep olmuştur.

Bu devir tam manasile (Endüvidüalizm) i temsil eder ve bunda ulus mefhumuna da yer verilmemiştir.

İkincin merhalede ise, devletin ekonomi ve sanayi işlerine

doğrudan doğruya, elkoyduğu görülür. Ekonomi hayatımızın bu son safasında, devletin yüksek otoritesine dayandığını, bütün istihsal ve istihlâk vasıtalarını sistemli bir program dahilinde vücuda getirdiğini gurur ve kıvançla müşahade etmekteyiz.

Türk devleti bu hareketile, bitaraf bir koruyucu vaziyetinden tamamen çıkmış, devletçi bir ekonomi siyasetine geçmiştir. Ulusu temsil etmekte olan devlet bu faaliyetlerle yeni bir siyasete intikal etmiş bulunmaktadır. Memleketimizde bu rejimin yani devletçiliğin kurulmasına başlıca âmil, şu veya bu vaziyetlerden ziyade, ulusal ihtiyaçlardır. Cumhuriyetin kurulduğu gündenberi taşıma vasıtalarının arttığını, iç pazarların genişlediğini, alışverişlerin kızıştığını görüyoruz. Bütün bu faaliyetler ulusal zenginliğimizin yavaş yavaş benliğini bulduğunu gösterir.

Güdümlü ekonomi sistemini kabul eden Kamâlist Rejim, kültür ve sosyal alanda yaptığı bir çok devrimlerden sonra — yukarıda işaret ettiğimiz veçhile — ulusal ekonomi alanında da yapmayı programları içine almıştır. Hükûmetimizin tarım , endüstri, taşıma, tecim işlerinde gösterdiği başarılar yukarıki söz ve iddialarımızı teyit eder mahiyettedir.

Ulusları kurtaran ekonomidir. Türk ulusu da refah ve saadete kavuşmak için mutlaka ekonomi ve arttırmaya önem vermelidir.

Ş. ACUNER

Vatandaş ! Kurban bayramında misafirlere üüm, inçir, fındık badem, fıstık ikram et.

Bayrağımız

Yazan : FEHİMİ ERDOĞAN

Dalgalandıkça kalbimden bir damar atar. tarihin şahit olduğu devirlerin zulmeti yüzünde okunuyor. sana bağlanmamak, seni anlamamak demek. Zaferleri, kızaran rengin ve parlıyan ay yıldızınla hatırlatıyorsun. Yurdumun hür rüzgârile kıvrılan çehrende şehitlerin kanını manevî büyüklüklerle etrafa hissettiriyorsun. Yaradılışın hayat veren maddesi senden renk almış. geçtiğin yerdeki düşmanların, karıncalar gibi hayat ve çalışma tarzını temsil ettiğin milletten öğrendi. Sevenlerine millî hazzınla saadet verdin. Bu gün mazlun milletlere: "benden ibret al,, diyorsun. Dalgalanışın Mısır kenarlarından Çin denizine kadar semaya bakmasını bilenler tarafından seyr ediliyor.

İnsanlık ve medeniyetin bütün inceliklerini Türkün semasından bütün dünyaya müjdeliyorsun. Senin manevi kıymetin çok yüksek ve seni sevebilmek en büyük Türk olabilmektir.

Vatandaş ! Çocuklarına Bayram hediyesi olarak Millî Bankalarımızın kumbaralarını al .

Felsefe nedir? Felsefe müdevven ve has bir ilim midir?

Yazan : G. ŞARMAN

Felsefenin ne olduğunu ve müdevven veya has bir ilim olup olmadığını anlayabilmek için önce ilmin mahiyetini ve menşeiini bilmek lâzımdır.

Herşey birbirinden , nev'an birbirine benzeyen meseleleri yekdiğerine bağlayan bir bağla yani bir ciheti vahdetle ayrılır. Bu gibi birbirine bağlı ve müttehit meseleleri (İlmi müdevven) cemi ve tevzihi suretiyle kitap şekline konulmuş bir ilim denilir.

Felsefe böyle tedvin edilmiş bir ilim midir ? Bunu bilebilmek için ilmin nereden geldiğini bilmek lâzımdır ki; felsefe ilmin haytasında dahil midir ? değildir ? anlaşılın.

İlmin menşei acep ve merak, tecessüs demek olan şevkî tefahhustur.

İnsan dikkat nazarını çeken yeni birşey görünce birdenbire fikrinde bir durgunluk husule gelirken ; buna acep derler . Bu acep sayesinde insan yeni öğrendiği birşeyi evvelce bilmekte olduğu şeyler arasına sokmaya çalışır. Bu çalışma bir merak ve tecessüs eseridir. Yukarıda dediğimiz gibi bu esere şevki tefahhus denilir.

Şevki tefahhusu sükûn buldurabilmek için dört sorunun karşılığını vermek gerektir. İnsan birşey görünce evvelen nefsinde o şeyin hangi maddeden vücut bulduğunu, bu madde bahse mevzu olan şey olabilmek için hangi sureti aldığını, bunun illleti faaliyesinin ne olduğunu, illeti gaiyesinin yani vücudundan garaz ne idüğünün bilinmesini ister . ve sorar . Bu dört sorunun herbirine ayrı ayrı cevap vermek lâzımdır . Bu cevapların herbiri bir hüküm ve bir tasdiktir.

Cevap vakîa uygun ise bu hükme, bu tasdike ilim denilir. Şu halde ilmin menşei merak ve tecessüs saikasıyla yapılan tâlîl ve beyandır, demek olur. Buna göre bir ilmi hassın mevzuu, has bir mevzua teallük eden malûmat mecmuasıdır. Meselâ :

İlmi hesap adede, ilmi hendese imtidada, ilmi kimya ecsa-
mın anasırına taallük eden birer malûmat mecmuası olduğu
gibi .

İlimler gerçi birşeyin keyfiyeti vücudunu, mevad ve anasır-
nı tayin ederse de kimin tarafından ve ne için yapıldığı hu-
susunu bildirmekten uzakta kalır. Bunu felsefe tayin eder.

Felsefe ileli failiye ve ileli gaiye ilmidir. Şu halde mevzu
ve ciheti vahdet itibariyle ilim ile felsefe birbirinden ayrılır.

Yalnız şu vardırki ; her ilim birer ilmihas olarak felsefe-
den doğar; fakat felsefe sahasından çıkarak istiklâl kesbeder.

Bazıları bu suretle felsefe kendi terakkisiyle kendini mahv
ve tahrip etmektedir, derlerse de bir ilim vücut bulup kesbi
kemâl etse dahi failiyet ve gaiye illetleri denilen ve şevki
tefahhusun son iki sorgusunun karşılığını teşkil eden cevap-
lar yine felsefenin mevzuu olarak kalmakta olduğundan
felsefenin vücuduna hâlel gelmez.

Netice olarak ilim felsefeden doğmuştur. Fakat felse bir
ilmi has ve müdevven değildir .

Yerlimalı kullanmak paramızın kıymetini artırır.

Sağlık öğütleri

Yazan: Başhekim Osman Nuri Artam

Öğüdlerimize bir yaranın nasıl bakılacağını yazarken
başka bir şekil vermek istedik. şimdiye kadar her ga-
zete sıhhi öğütlerini yalnız pansuman veya tedavi şeklini gös-
tererek yazarlar. Biz ise bu tedavinin iyi yapılmadığı zaman
hasıl olacak fena neticelerini de göz önüne koymak suretile
yazıyoruz.

Geçen öğütlerimizde bir yaranın bir kırığın nasıl bakılaca-
ğını yazmıştık. Bu gün bu gibi bir hastayı yataktan sedye-
ye ve sedyeden yatağa yani bir yerden diğer bir yere naklet-
mek usulünü öğreteceğiz. ehemmiyetsiz gibi görünen bu işin
ağır yaralı veya kırıklı bir hasta üzerinde çok büyük ehem-
miyeti vardır. Henüz kanı durmuş bir yaralının gayri munta-
zam kaldırılmas ile yarasının daha vahim bir şekle girmesi
ihtimali çoktur. Hem bu cihetten, hemde hastaya ızdırap ver-
memesi cihetinden evvela bu işi tarif ediyoruz. Yataktan veya
diğer bir yerden nakil edilecek hastanın nakil olunacağı yer-
de başı ne tarafa geleceği tayin edilmelidir. Sonra hasta ile
nakledilecek yerin arasına yüzleri hastaya karşı olmak üzere
dört kişi yan yana dizilmelidir. Baş hizasındaki şahıs bir eli-
ni başının altına diğer elini omuz başlarının altına uzatır.
İkinci şahıs bir elini sırtın, diğer elini belin altına; üçüncü
şahıs bir elini kaba etlerin altına diğer elini kaba etlerin
biraz aşağısına, dördüncü şahıs buradan aşağı ayakların altı-
na ellerini uzatarak sokarlar ve hastayı yavaş yavaş kolları
üzerinde yukarı kaldırır. Bu dört kişi aynı adımlarla bir
birinden ayrılmayacak şekilde yürüyüp hastayı yerine yavaşca
koyarlar. Bazan iki kişi bir tarafa iki kişi diğer tarafa geç-
rek hastayı kaldırıyorlarki bu hastaya çok ızdırıp veriyor.

Yanıklar : Büyük yanıklar hemen yaralardan daha mühim-
dir. Çünkü cildin geniş bir kısmı mikroplara açılmış demetir.

Bu gibi yanıklarda yaralara konulmayacak pis bezler yaprak ve saire gibi mikroplu şeylerin konmaması için yaralardan on misli fazla dikkat edilmesi lâzım gelir. Yine tekrar ediyoruz ve bu sözü daima tekrar edeceğiz ki: hastalar yaradan değil daha çok pislikten ölüyorlar. Bu gibi geniş yanıklarda yumurtanın akını yanık üzerine akıtmalı ve temiz bir şeyle yara üzerine yaymalı. Yumurta olmazsa temiz zeytinyağı koyarak üzerine gazbezi koyup kapamalı ve heman hastaneye nakletmeli. Zira geniş yanıklar böbreklerde iltihap ve pislikten zehirlenme husule getirir. Bu ise köyde tedavi edilemez. Küçük yaralar için muhakkak sıhiye memuruna müracaat etmeli.

Çıkıklar: çıkıklarda en mühim dikkat edilecek mesele çıkık yerini ovnamaktır. Ovmak yüzde seksen çıkan mafsalda iltihaba sebep olur. Ufak bir çıkıktan iltihap yaparak ayağı kesilenler pek çoktur. Bunun için çıkıkların derhal hastaneye gönderilmesi lâzımdır. Bunlarda kırıklar gibi iki tarafına tahata koyarak gayet hafif sarılıp hastaneye gönderilmelidir. Köy çıkıkçıları çıkıklarda ekseriya görülen hafif çatlakları anıyamıyarak çıkan yeri yerine koymak isterken kemikleri kır-dıkları çok görülmüştür. Çıkıklarda vaktin çok ehemmiyeti vardır. Çünkü vakit geçerse çıkan kemigin yerine bir takım yağlar, lifler gireceğinden bir daha yerine gelmez. Gelsede tutmaz yine çıkar. Hele küçük çocukların kalça kemiklerindeki çıkığa anneler çok dikkat etmelidir. Bunlar kolaylıkla bellide olmazlar. Fakat büyüdüğü zaman muhakkak sakat kalacak evlâdının ne kendisine ne de vatana bir iş göremiyeceğini düşünerek çocuklarının bilhassa kalça kemiklerine çok dikkatli bakmaları ve ufak bir şüphede derhal hastanemize müracaat etmelidirler. Vakıt geçerse bunlar da yerine konmaz.

Kartalın ölümü

Bu yolun son şehitlerinin aziz ruhuna:

*Sorma sakın göklere, gözlerinin yaşını,
« Yüzünü örten duman neden ? » deme dağlara.
Çünkü bu gün açıldı kalplerinde bir yara,
Çünkü onlar kaybetti artık arkadaşını.*

*Dağların taş kalbini ezerken onun derdi,
Nasıl kalkar yüzünü perdeleyen dumanlar?
Onun bu yokluğunu dağlar kadar kim anlar ?
Kim ona dağlar kadar başile yol gösterdi?*

*Yeridir kan ağlasa gökler, denizler, dağlar,
Kim dayanır bu derdin ölçülmiyen yasına ?
Baktıkça o kartalın boş kalan yuvasına
Kim olsa onlar gibi böyle hıçkırır ağlar:*

E. Tuğal

Çalışamayacağın günler için para biriktir.

Denizli Zeybeği ve Horon

Yazan : FEHMİ ERDOĞAN

Atatürk önünde Karadenizin şahlanan dalgaları gibi iç içe bükülen ve fışkıran ayak çırpınmalarını biz de bütün şirüyetile seyrettik. Çoruh üstüne işlenmiş olan Artivinin muzayik evleri nasıl vakarla duruyor ve nasıl köpüklene köpüklene akıyorsa Horon birbirine yaslanan kollardan kuvvet alarak Denizli Zeybeğinin yanında bir kız edası gösteriyor. Denizli Zeybeği efenin ağır alan hareketini temsil etmekte nekadar millî jesti ifade ediyorsa Horon, milliliğin kafa sa ve garba yakın kıvranışını saklıyor. Nasıl Karpatlardan Eğeye inen rüzgâr Akdeniz sularını hörküçlendiriyorsa, Denizli Zeybeği dalgasının insan ruhundaki coşkun ve sakin tesirini aksettiriyor.

Artivinin düzlüksüz bayırında çepgeni gergin efelerin fıkırdıyan sıçramaları, seyreden gözleri bile aldatacak incelik döküyor. Hele Karabağ oyununda karşılıklı kızla erkeğin birbirini sekerek selâmlaması iki sevgilinin genç heyecanını ve güzel hareketle ifade ediyor. Denizli ve Davas Zeybeği duruşu, adım atışı yere akseden sesi bile coştururken kendi mahallinde eriyip gidiyor. Nesilden nesle geçerken figürlerinde hasıl olan değişmeyi bir san'atkâr elile tashih etmeli Türkün biricik millî oyunları sırasındaki Zeybeğimizi tanıtmak için çalışmalıyız.

Hayattan Pozlar

5

İşgalinin İftarı

Yazan : ZEKİ ÜLKÜ

Arasıra çok tok sözleriyle, bayağı kuvvetli tahlilleri ile karşı karşıya kalınan, otuz yaşlarında, Çirkin ve iğrenç yüzlü. sefil kılıklı bu meczub ve serseri de beni çok meşgul eder. O, öyle bir garibedir ki; bazan sırf bir his ve bir fikir üzerinde insana sokulur. Uzun uzadıya müstehzi ve mütehayyir gözleri ile süzer, süzer. Ve sanki insanın ruhunun bütün küçüklüklerini okuyormuş ve yüzüne vuracaktı gibi bakar. Çok defa da herhangi biri hakkındaki hükmünü açıkça söylemekten çekinmez. Fakat, ulu orta bir hisse dokunur dokunmaz kızgın kızgın oradan uzaklaşır.

Dilenmekle geçinen bu zavallı kimseden bir şey istemez; Sadece herkese sokulur. uzun uzun bakar. Kendisine birşey verilirse alır. Ve parayı alır almaz ayrılır. Bazanda sırf lafa karışmak, arkadaşlık etmek için bir halkaya sokulur. Şakalaşır, konuşur, Fakat, bütün görüşme mihveri; tenkid münakaşa hak ve hakikat üzerindedir. Bazan ateşli hitabelerde bulunur. Bu hali karşısında insan onun pek de gayrî tabî bir durumda olmadığı hükmüne varabilirse de ara sıra zaaf göstermekte, ruhunun bozuk tarafını para alınca belli etmekte; Ok gibi fırlıyarak sevdiği şeyleri almakta, Çehresi iğrenç ve korkunç bir hal alarak, avurdunu şişire şişire bir hayvan gibi ağzı dolu hemen yutmaktadır.

Zaman zaman dilencilik seyahatine çıkan celâdetle kıymetsizliklere saldıran bu yürek yarası serserinin en büyük elemi; kendisini bir kaç muzibin ikide birde elinden ayağından yakalıyarak bir handa arığa batırıp ıslatmalarıdır, Bu faciayı hatırladıkça ve kendisine hatırlattırıldıkça, yolsuzluklara aslan gibi saldıran bu meczub ağlamağa, sızlamağa, ve ürpermeler geçirmeye başlıyor.

Bir akşam iftar vakti furundaki bir tepsiyi almağa gitmiştim. Fırında, büyük bir kalabalık pide bekliyordu. Zaten asabî olup, orucun büsbütün asabileştirdiği fırıncu ateş karşısında pide, peynirli pide pişirmeğe uğraşıyordu. Hava fazla soğuktu. Fırının içi sıcak iken her giren ve çıkan kapıyı kapatmayı unutmuyor, biz bu kapalı yerde paltolarımız içinde üşüyorduk.

Bu sırada dışarıda bir çığlık koptu. Fakat seslerin alaylı sesler olduğu anlaşılıyor, kimse ehemmiyet vermiyor, bir ramazan şakası yapıldığına hükmediyordu. Fakat bu sesler içerisinde yalnız biri acı ve yürektendi. O kadarki sokağa bakmaktan kendimi alamadım. Bir de ne göreyim : zavallı İşgaliciği iki kolu ve iki bacağından tutmuşlar, arığa batırmak üzere hana götürüyorlar, o da : dondurucu soğukta yapacağı arık banyosunun fecaati karşısında çırpınıyor, bağıriyordu. Fakat rikkat ve merhamet hissinden uzak; eğlenmek, muziplik yapmak arzusu ile hareket eden bu adamlar kat'iyyen bu işten geri kalmıyacaklardı. Hiç bir kurtuluş yolu olmadığını bilen zavallı İşgalicik, henüz akşam ekmeğini çıkaramamış, üstündeki bir tek gömleği ile zangır zangır titrerken soğuk su ziyafetine gidiyordu. Ve bu ziyafeti tertip eden oruçlular top vaktine kadar bu gibi eğlencelerle oyalanmak istiyorlardı. Nedendir bilmem, ramazanda muzipliklere sanki cevaz vardır. Bozulan sinirleri büsbütün berbat etmek için korkutmak, birinin ardından yere teneke atmak, alaya almak, kızdırmak gibi hareketler sık sık görülür. Bu yüzdendir ki işgaliciğe kimse sahip çıkmadı. Bu hareketi belki herkes, bir Ramazan keyfi, bir Ramazan numarası ve bir âdet müsaadekârlığı ile uzaktan seyrediyor, bazıları da dönüp bakmak bile istemiyor, gergin sinirleri ile topu bekliyordu.

İşgali ise; ancak top patlayınca kurtulacak, mütearrızların iftar etmek üzere ayrılmaları ile serbest kalacak, bu kış gününde herkes sıcak odasında, dumanlar çıkan sıcak pidesini yerken, İşgaliciğin buz gibi su ile ıslanan vücudundan dumanlar tütecekti

Üzümcü Güney

Dayım Süleyman Tanrıöver'e

*Zümrüt gibi bağlarının etegine kurulan
Bir diyardın, şimdi artık viran oldun ah Güney,
Yaz güleri bağlarının safasıyla bipayan
Meserrtler bağışlardın, viran oldun ah Güney.*

*Hakik gibi (üzüm) veren o bağların çubuğu,
Mel'un derdin pençesinde ağıyarak can verdi.
Nice yıllar canlandırdı kötürümü, sayru, yu
Benzi uçuk tazelere, güzellere kan verdi.*

*Denizlinin (Bozdağ) ları sayılırdın o çağlar,
Senin ünün Anadolu ülkesine duyuldu.
Gelen geçen yolculara gıpta veren o bağlar
Kül o'duysa, yeni baştan uyaralım bu yurdu.*

*Ey güneyli! çalışırsan bu toprakta durmadan
Hem yurdumuz, hem toprağın şenlenecek iyi bil.
Atatürkün ateşinden, kuvvetinden hız alan
Gençlerin de, bu ülkeyi bezetecek iyi bil...*

Lütfi Ayhan

Ipek Böceği besleme usulünde askının ehemmiyeti

Yazan : AKİF TUNÇ

Ipek böcekleri tırtıl devresi olan 35—40 günlük hayattan sanra diğer istihalelerini geçirmek, aynı zamanda harici düşmanlardan korunması için müsait bulunduğu yerde devamlı olarak ipek ifrazına başlar.

Böcekthane derecesi 19—21 olduğu takdirde koza dediğimiz işbu yuvayı üç günde ikmal etmiş olur. Böcekler beşinci yaşa dahil oldukları zaman mahsül sahipleri askı tedariki yapmağa başlamalıdır.

Askılar meşe, çam dalları, hardal, katır tırnağı, acı süpürge, acımık, piren gibi nebatlardan yapılır. En ziyade tavsiye edilecek olan katır tırnağı nebatıdır. Meşe ve çam dalları kullanılması katıyyen doğru değildir. Çünkü bu gibi dallar kullanıldığı takdirde böceklerin boş yere ipek sarf etmelerine sebebiyet verilmiş olur. Diğer nebatlardan herhangi biri askı olarak tedarik edildiğinde bu nebatlar henüz yaş iken birkaçını bir araya getirmek suretile alt ve üst kaideleri bağlanır. Yukardan el ile tazyik edilerek nebat dallarının şemsiye vari açılmasını ve bu suretle kurumasını temin etmelidir. Askı irtifaları 50 — 60 santimetreyi geçmeyecektir. Askıların bu mühim olan iki noktasına çok dikkat etmek lâzımdır. Buna riayet etmeyen böcekçiler koza mahsülünden ziyan ederler. Denizli muhitinde bu cihetlere hiç ehemmiyet verilmemekte ve böcekler koza sarmağa başladığı bir anda askı tedarikine girilmekte ve askılar yaş olarak böcekhanelere sokulmakta ve böcek bulundurulana kerevetler birbuçuk metre uzunluğunda yaş otlarla orman haline sokulmaktadır. Bu suretle askıların içerisinde açık olmaması yüzünden böcekler bir türlü yuva yapmağa muvaffak olmamakta ve ipekler ziyan olmaktadır.

Bilhassa bir buçuk metre uzunlukta askı mahzurları da ipek telefını mucip olur. Böcekler askıya çıkmağa başladığı sıralarda askıların en üst katlarına kadar tırmanır. ve bu tırmanış esnasında ipek ifrazına devam eder. Askının en ucuna vardiktan sonra tekrar aşağıya doğru inmeğe başlar. kendine müsait bir yer bularak koza örmeğe girişir. Bunların böylece askı tepelerine kadar tırmanma keyfiyetinden ötürü askı boyları 50 — 60 santim yapılacak olursa ipek telefının önüne geçilmiş olunur. Askıların konma tarzınada ayrıca dikkat etmek lâzımdır. Bunların konma şekli her zaman için hava ceryanına müsait olacaktır. Koza içerisine giren böceklerin hava ihtiyaçları tırtıl devresinden daha mühimdir. Böceklerin askıya çıkmağa başladıkları üçüncü günü küneler gözden geçirilir. Ve henüz askıya çıkmayıp yaprak yemekte olan böcekleri toplayarak koza sarmak üzere başka yere kaldırmak lâzımdır. Buna riayet edilmediği takdirde kozaları gününde askadan sökmek mümkün olamayacağı dolayisile fazla bekleterek koza sıkletlerinden gaip edilmiş olacağı binnetice mahsul sahibinin zararını mucip olur.

Daima Yerlimalı kullan

Irak Menzilleri

Tefrika № 3

Yıl ; 1914 Genel Savaşta

Yazan: ATA LÜTFİ ÖZDİL

İstanbuldan Miralay Nurettin adında bir komutan geliyor-muş. Bağdat sokakları heyecan içinde ; İngiliz hafiyeleri her tarafı sarmış. Türk ordusunun bütün sırlarını öğreniyor ve teşkilâtını ona göre hazırlıyormuş. Bu sırada (Nurettin Bey) geldi. Çok titiz bir adam. Sakallı bir softaya benziyor. Maiyetinde kendi akrabasından iki çavuş var ; pek şımarık gençler. İmarethanede nöbetçi idim. İzin almadan içeri doldular. Halbuki izinsiz kimse giremez. Ben onları derhal geri çevirdim; sordum :

— Kimsiniz ? Ne işiniz var ? . . . Onlar cevap verdiler;

— Yeni kumandanın emir çavuşlarıyız ; reis beyi göreceğiz.

— Nöbetçi Subaydan izin almadan içeri giremezsiniz . Dedim ; mücadele ettim. Akşam yoklamasını yapmak için askerin yemeğini komutana götürdüğüm zaman öfkeli öfkeli gözlerine baktı ve

— Ekmek nerede ? Dedi . . . O sırada Ekmek geç çıkı-yordu. Böylece anlattım Ekmeksiz nümune gelemey dedi. Emredersiniz dedim ; selâm verip dışarıya çıktım. Bu komutan da cepheye gitti. Kış ortasında harp vardı. Çok derinden şiddetli top sesleri geliyordu. 35 nci Fırka tamamen mahvolmuştu. Düşman kuvvetleri Selmanpak mevkiine gelmişlerdi. Çok yakından gelen batarya sesleri Bağdat halkını pek korkutmuştu. O gece 51 nci fırka komutanı Ali Bey komutasında ki fırka doğruca Selmanpaka yetişti. Daha şiddetli gurup top ateşleri Bağdat evlerini sarsmağa başladı. İki gün iki gece kanlı bir harp devam etti. Biz de uyku uyumadık . Nihayet top sesleri

kesildi. Çöldeki kızılık göğe vurmuştu. Ordunun emri geldi . Düşman bozulmuş 51inci fırka komutanı Ali Bey Şehit olmuş ve düşmanın umum kumandanı :

— Memleketin asıl sahibi. Diyerek bütün ordusu ile Kütülmamareye kapanmış ve Türk ordusu onu muhasara etmiş . 13000 İngiliz askeri General Tavchent Türk muhasarasında kalmış . Bağdatta şubat içinde ne güzel bir ilkbahar havası başlamamıştı. Dicle sahilleri nefti hurmalıklar içinde ; limon ve portakal ağaçları baygın kokulu beyaz çiçekleri ile bir gelin gibi bezenmişti. O gün içimde bir sevinç vardı. Paşa birçok büyük Türk subaylarıyla cepheye gitti. Ve bazı emirler verdi. İşlersıkıştı , vapurlar dolusu yaralı askerle geliyor. Hastaneler dolu ; sargıları yara sargıları yok. 50 balye kaput bezi istiyor. Tekâfili Harbiye reisi Medineli Ahmet bey isminde bir ihtiyar Arap askeri ; bir zavrıllı adam.

Devamı var

Gençliğinde israf eden ihtiyarlığında sıkıntı çeker.

Atam ve Hataya

Tarihinden öğrendim seni ey aziz atam.
Düşmanların elinde oyuncakmış bu vatan.
Padişah keyfindeymiş, ulusum başsız kalmış.
Yurdun her tarafını hain düşmanlar salmış.

Senden evvel çıkmamış bu yurdu kurtaracak.
Çıkmamış senden evvel, bir deva arayacak.
Fakat sen kılınıcı çekiverdin kınından,
Mağrur düşmanlarını koğdun yüce vatandan.

Sayende düşmanların yurdda yoktur nasibi,
Akınlarıyla boğdun hepsini köpek gibi,
Bir avuç erle döktün düşmanını denize.
Gururlanan kuvvetler, önünde geldi dize.

Sert bir emrin taktırdı Mehmede süngüleri,
kapattın hududunu işte o gündenberi,
Bir sefilin ayağı gezinmedi bu yurdda.
Nasıl gezebilecek dayağı unutupda?

Kurtardın istipdattan çürüyen bu milleti.
Saltanatın yerine, kurdun Cumhuriyeti.
Hilâfeti lâğvettin, bir çok kanunlar yaptın.
Tarihte görülmemiş inkilâplar yarattın.

Daha birçok yenilik getirdin milletine.
Kurtardın esaretten, erdirdin saadetine.
Güzel Cumhuriyeti ettin bize emanet.
Bu Türk gençliği için erişilmez bir nimet.

Şimdi bütün bir ulus tek kütle halindeyiz.
Bu gün dünden daha genç, daha dinç ve zindeyiz.
İnkilâplarla bize nasıl verdinse bir hız .
Bizde senin uğruna can vermeğe hazırız

Sancakta bütün Türkler şimdi ağlıyorsa kan,
Sayende kurtulacak buna eminiz Atam.
Kardaşa yapılırkan bin türlü mezalimler.
Diğer kardeş öteden bu hale nasıl güler ?

Hataylılar ! korkmayın yapsınlar hep işkence.
Yelkenler suya iner, Türk çizmeyi giyince.
Türk ölmez bir varlıktır, ölmeyen bir millettir.
Türk savleti önünde bütün acun eğilir.

Türk önünde başlar eğilir birer, birer.
Türk akını önünde bütün cihan geriler.
Şimdi herşeyin başı sükûnettir diyoruz,
Her işi tatlılığa bağlamak istiyoruz.

Yapılan işkenceler yanlana kâr kalmaz,
Sanmayın ki Türkoğlu bunu faizile almaz .
Türk olan her yer bizim bütün acun inansın ,
İstiyoruz Hatayda Türk Bayrağı sallansın.

Türk, hasmından öcünü zamanla alır ancak,
Bir şey dinlemiyoruz, Hatay bizim olacak !

C. Oğuztan

Atasözleri

Âlet işler, el övünür.

Alış verişci isen azdan başla ; çiftçi isen nadası üçle ; çoban isen sahilde kışla.

Âlimin uykusu cahilin ibadetinden evlâdır.

Al kaşağıyı gir dama ; yarası olan gucunur.

Almadan vermek Allaha mahsustur.

Alta geldim diye yerinme, üste çıktım diye sevinme.

Al takke ver külah.

Altın yere düşmekle pul olmaz.

Anasına bak kızını kıyısına bak bezini al .

Anne gibi yar olmaz, İzmir gibi diyar olmaz.

Arabın derdi kırmızı papuç.

Arayan mevlâsını, eşinen belâsını bulur.

Arı bal alacak çiçeği bilir.

Arif olan anlar.

Ar namus tertemiz.

Aslan yatağından belli olur.

Aşığa Bağdat yakındır.

Aşk olmayınca meşk olmaz.

At alan Üsgüdarı geçmiş.

At ata basar yiğit yiğite basar.

At binenin kılıç kuşananın.

At bulunur meydan bulunmaz.

Ateş kışın meyvesidir.

Ateş olsa cirmi kadar yer yakar.

Atın iyisi beyden beye ; kızın iyisi köyden köye gider.

Atılan ok geri gelmez.

Atın önüne et, itin önüne ot dökülmez.

Attı topu etti bayramı.

At ile köprüden geçen, suyu görmeden testiden içen, çizmeyi silme-
den giyen gafildir.

Atlar nallanırken kurbağa ayağını uzatmış.

Atlar tepişirken arada eşek ölür.

At sahibine göre eşinir.

Fiati - 12,5 - kuruştur.

Halkevlerinde çıkan Dergiler

<u>Halkevinin adı</u>	<u>Derginin adı</u>	<u>Kaç günde bir</u> <u>ÇIKTIĞI</u>
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	,,
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	,,
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ülker	Aylık
Denizli	İnanç	,,
Elâziz	Altan	,,
Eminönü	Yeni Türk	,,
Eminönü	Halk Bilgisi Hb.	,,
Gireson	Aksu	,,
Isparta	Ün	,,
İzmir	Fikirler	15 günde bir
Konya	Konya	Aylık
Manisa	Gediz	,,
Merzifon	Taşan	,,
Milâs	Yeni Milâs	,,
Muğla	Muğla	,,
Niksar	Ülker	,,
Trabzon	İnan	,,
Samsun	19 Mayıs	,,
Sinop	Duranaz	,,